

EUROOPA KESKPANK
PANGANDUSJÄRELEVALVE

Juhend kohapealsete kontrollide ja sisemudelitega seotud uurimiste kohta

BANKENTOEZICHT

September 2018

BANKTILLSYN BANKU UZRAUDZĪBA

BANKŲ PRIEŽIŪRA NADZÓR BANKOWY

VIGILANZA BANCARIA

BANKFELÜGYELET

BANKING SUPERVISION

SUPERVISION BANCAIRE BANČNI NADZOR

MAOIRSEACHT AR BHAINCÉIREACHT NADZOR BANAKA

BANKING SUPERVISION

PANGANDUSJÄRELEVALVE

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKOVNI DOHLED

БАНКОВ НАДЗОР

BANKTILLSYN

BANKENAUF SICHT

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ PANKKIVALVONTA

SUPRAVEGHERE BANCARĂ BANKOVÝ DOHL'AD

SUPERVIŽJONI BANKARJA

SUPERVISIÓN BANCARIA

BANKING SUPERVISION

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKENAUF SICHT

Sisukord

Kohapealsete kontrollide ja sisemudelitega seotud uurimiste läbiviimine	2
1 Kontrollide üldine raamistik	4
1.1 Oluliste krediidiasutuste järelevalve korraldus	4
1.2 Kontrollidega seotud otsuste tegemine	5
1.3 Kontrollide eesmärk	6
1.4 Kontrollide sõltumatus	7
1.5 Missioonijuhil roll	7
1.6 Kontrollirühma koosseis	8
1.7 Piiriülene koostöö	8
2 Kontrolliprotsess	9
2.1 Kontrolliprotsessi etappide ülevaade	9
2.2 Kontrolliprotsessi peamiste etappide kirjeldus	9
2.3 Kontrolli tulemused	15
3 Kontrollide tegemisel kohaldatavad põhimõtted	19
3.1 Kontrollirühma järelevalve- ja kontrollivolitused	19
3.2 Kontrollirühma tegevus	20
3.3 Kontrollitavate juriidiliste üksuste õigused ja järelevalveametnike ootused	22
3.4 Kontrollimisel kasutatav keel	26

Kohapealsete kontrollide ja sisemudelitega seotud uurimiste läbiviimine

Sissejuhatus

Vastavalt nõukogu 15. oktoobri 2013. aasta määrusele nr 1024/2013 (**ühtse järelevalvemehhanismi määrus**)¹ teeb Euroopa Keskpang (EKP) järelevalvealuste üksuste üle kohapealset ja kaugjärelevalvet, mis koos aitavad tagada nende üksuste tegevuse üksikasjaliku ja põhjaliku analüüsi. Ühtse järelevalvemehhanismi määruse artikli 12 kohaselt tehakse kohapealset järelevalvet **kohapealsete kontrollide** või **sisemudelitega seotud uurimiste** (edaspidi koos „**kontrollid**”) kaudu.

Lihtsustamise huvides eristatakse siinses dokumendis **kohapealseid kontrole**, mis hõlmavad riskide, riskikontrollimeetmete ja juhtimise põhjalikku uurimist, ning **sisemudelitega seotud uurimisi**, mis kujutavad endast omavahendite nõuete arvutamiseks kasutatavate sisemudelite põhjalikku hindamist, käsitledes eeskätt meetodikat, majanduslikku otstarbekust, riske, riskikontrollimeetmeid ja juhtimist. Mõlemat liiki kontrole tehakse vastavalt eelnevalt kindlaks määratud ulatusele, ajakavale ja ressurssidele. Kontrolli tulemusena koostatakse aruanne, mis sisaldab leidude üksikasjalikku ülevaadet.

EKP avaldab käesoleva, **ühtses järelevalvemehhanismis** osalevate liikmesriikide **riiklike pädevate asutuste** abiga koostatud juhendi oma läbipaistvuspoliitika raames. Juhendi eesmärk on luua kasulik alusdokument järelevalvealuste üksustele ja teistele juriidilistele isikutele, kelle üle EKP on otsustanud teha kohapealset kontrolli. Ühtlasi peaks see abistama kohapealset kontrolli tegevaid kontrollirühmi nende töös. Juhendis kirjeldatakse kogu kontrolliprotsessi alates kontrolli tegemise otsusest kuni järeletapini ning sätestatakse parimad tavad, et edendada tõhusat koostööd kontrollitavate üksuste ja kontrollirühmade vahel.

Juhend puudutab kontrole, mida viiakse läbi i) olulistest krediidasutustes,² ii) vähem olulistest krediidasutustes, juhul kui EKP otsustab kasutada nende puhul otse kõiki asjaomaseid järelevalvevolitusi,³ ning iii) teiste juriidiliste üksuste puhul, nagu on sätestatud ühtse järelevalvemehhanismi määruse artikli 10 lõikes 1, eelkõige kolmandate isikute puhul, kellele krediidasutused on oma ülesanded või tegevused üle andnud, ja muude konsolideeritud alusel teostatava järelevalvega hõlmatud ettevõtjate puhul, kui EKP on konsolideeritud järelevalvet tegev asutus⁴. Kõikidel

¹ Nõukogu määrus (EL) nr 1024/2013, 15. oktoober 2013, millega antakse Euroopa Keskpangale eriuülesanded seoses krediidasutuste usaldatavusnõuete täitmise järelevalve poliitikaga (ELT L 287, 29.10.2013, lk 63).

² Nagu on määratletud ühtse järelevalvemehhanismi määruse artikli 6 lõikes 4. Kontrole teostatakse vastavalt sama määruse artiklile 12.

³ Vastavalt ühtse järelevalvemehhanismi määruse artikli 6 lõike 5 punktile b.

⁴ Kooskõlas ühtse järelevalvemehhanismi määruse artikli 12 lõikega 1.

juhtudel kasutatakse terminit „**kontrollitav/kontrollitud juriidiline üksus**”. EKP võib teha kontrole eelkõige:

- ühtses järelevalvemehhanismis (SSM) osalevates liikmesriikides (edaspidi „osalevad liikmesriigid”) riiklike pädevate asutuste abiga;
- ühtses järelevalvemehhanismis mitteosalevates Euroopa Liidu (EL) liikmesriikides (edaspidi „mitteosalevad liikmesriigid”);
- ELi-välistes riikides.⁵

Käesolev juhend ei ole siiski õiguslikult siduv dokument ega asenda asjakohastes kohaldatavates liidu õigusaktides sätestatud õigusnõudeid. Kui asjakohastes kohaldatavates õigusaktides ja käesolevas juhendis esineb lahknevusi, on esimuslikud õigusaktid.

Juhend ei hõlma kontrole valdkondades, mis ei kuulu EKP-le antud järelevalveülesannete hulka. See kehtib näiteks valdkondade kohta, mis on seotud tarbijakaitsega või finantssüsteemi kasutamisega rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärgil,⁶ sest need jäävad iga osaleva liikmesriigi vastutusele.

Kavandatavad kontrollid on üldjuhul ära toodud lihtsustatud järelevalvealastes kontrolliprogrammides (SEP)⁷, mis koostatakse iga olulise krediidasutuse jaoks 12 kuu kohta ning mida arutatakse eelnevalt ühise järelevalverühma koordinaatori ja asjaomase krediidasutuse vahel.

Juhend koosneb kolmest jaost:

- 1. jagu: üldine raamistik;
- 2. jagu: kontrolliprotsess;
- 3. jagu: kontrollide tegemisel kohaldatavad põhimõtted.

---

⁵ Vt lisateave punktis 1.7 „Piiriülene koostöö”.

⁶ Ühtse järelevalvemehhanismi määruuse põhjendused 28 ja 29.

⁷ Lihtsustatud SEP on esialgne ülevaade peamistest kavandatud järelevalvetegevustest (kohapealsed ja muud), mis nõuavad krediidasutuste otsesest osalust.

1 Kontrollide üldine raamistik

1.1 Oluliste krediidiasutuste järelevalve korraldus

Alates 2014. aasta novembrist vastutab EKP oluliste krediidiasutuste otsese järelevalve eest vastavalt ühtse järelevalvemehhanismi määruse artiklile 4 ning EKP 16. aprilli 2014. aasta määruse nr 468/2014 (**ühtse järelevalvemehhanismi raammäärus**)⁸ artiklitele 43–69.

1.1.1 Olulistes krediidiasutustes tehtavate kontrollidega seotud peamised sätted

Peamised sätted, mis puudutavad kontrollide läbiviimist olulistes krediidiasutustes, põhinevad järgneval kolmel dokumendil:

- ühtse järelevalvemehhanismi määrus, eelkõige selle artikkel 12;
- ühtse järelevalvemehhanismi raammäärus, eelkõige selle artiklid 143–146;
- 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/36EL (kapitalinõuete direktiiv (**CRD IV**)⁹), eelkõige selle artikli 65 lõike 3 punkt c ning artiklid 52, 53, 97, 99 ja 118, nagu need on üle võetud riigi õigusaktidesse.

1.1.2 Järelevalvenõukogu roll

Järelevalvenõukogu on EKP-sisene organ, kes vastutab EKP-le antud pangandusjärelevalve ülesannete kavandamise ja täitmise eest. Eelkõige on järelevalvenõukogule usaldatud ülesanne koostada järelevalveotsuste terviklikud eelnõud, mille EKP nõukogu võtab vastu vastuväidete mitteesitamise menetlusega vastavalt ühtse järelevalvemehhanismi määruse artikli 26 lõikele 8 ja EKP kodukorra artiklile 13g.2.

Nagu on ette nähtud ühtse järelevalvemehhanismi määruse artikli 12 lõikes 3 ja ühtse järelevalvemehhanismi raammääruse artiklis 143, viiakse kõik kontrollid läbi EKP järelevalveotsuse põhjal.

⁸ Euroopa Keskpanga määrus (EL) nr 468/2014, 16. aprill 2014, millega kehtestatakse raamistik Euroopa Keskpanga ja riiklike pädevate asutuste vaheliseks ning riiklike määratud asutustega tehtavaks koostööks ühtse järelevalvemehhanismi raames (ühtse järelevalvemehhanismi raammäärus; ELT L 141, 14.5.2014, lk 1).

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2013/36/EL, 26. juuni 2013, mis käsitleb krediidiasutuste tegevuse alustamise tingimusi ning krediidiasutuste ja investeerimisühingute usaldatavusnõuete täitmise järelevalvet (ELT L 176, 27.6.2013, lk 338).

1.1.3 Ühiste järelevalverühmade roll

Iga olulise krediidasutuse järelevalve läbiviimiseks määratakse **ühine järelevalverühm**. Iga ühine järelevalverühm koosneb EKP ja riiklike pädevate asutuste järelevalvespetsialistidest ning seda juhib ühise järelevalverühma koordineerija, kes töötab EKP peadirektoraadis, mis vastutab oluliste krediidasutuste mikrotasandi usaldatavusjärelevalve eest. Ühise järelevalverühma koordineerijat abistavad asjaomaste riiklike pädevate asutuste töötajatest allkoordineerijad.

Ühine järelevalverühm toetab kohapealset tegevust muu hulgas sellega, et i) koostab SEPi, ii) suhtleb kontrolli vältel kontrollirühmaga ning iii) koostab kontrollileidude põhjal soovitusel või koostab / aitab koostada otsuste eelnõud¹⁰ ning jälgib hiljem parandus- ja järelevalvemeetmete rakendamist.

Ühiste järelevalverühmade koosolekud pankade tööruumides ja järelevalvekülastused, mida ühised järelevalverühmad teevad oma üldise järelevalvefunktsiooni raames (nt konkreetse teema põhjalik läbivaatamine kontrollitavate juriidiliste üksuste tööruumides mitme päeva vältel), ei ole kontrollid ja neid käesolev juhend ei hõlma.

1.1.4 EKP roll kontrollide tegemisel

Kontrollide eesmärk on täiendada pidevat järelevalvet. Euroopa Keskpang saab krediidasutuste kohta põhjalikke teadmisi pideva järelevalve kaudu, mis tugineb eeskätt krediidasutuste esitatud teabele, ja kontrollide kaudu, mille abil hinnatakse muu hulgas pideva järelevalve tegemiseks kasutatava teabe täpsust.

Mikrotasandi usaldatavusjärelevalve IV peadirektoraadi asjaomased osakonnad, tsentraliseeritud kohapealsete kontrollide osakond ja sisemudelite osakond vastutavad kontrollide pideva jälgimise eest ja tagavad, et kõikide kontrollide tegemisel järgitakse ühtseid kvaliteedistandardeid. Selle eesmärgi saavutamiseks teevad nad tihedat koostööd ühiste järelevalverühmade ja riiklike pädevate asutustega.

1.2 Kontrollidega seotud otsuste tegemine

Kooskõlas kapitalinõuete direktiivi artikliga 99 otsustatakse kontrollide läbiviimine ametliku tegevuskava raames, mis võetakse vastu vähemalt kord aastas ja mida

¹⁰ Enamik sisemudelitega seotud uurimisi lõpeb otsuse eelnõu koostamisega. Üldiselt koostab sisemudeleid käsitlevate otsuste eelnõud EKP sisemudelite osakond. Ühine järelevalverühm vaatab otsuse eelnõu läbi enne selle esitamist järelevalvenõukogule. Kontrolli tulemuste üksikasjade kohta vt alapunkt 2.3.1.

kohandatakse aasta vältel. Kontrollide viiakse läbi EKP järelvalveotsuse alusel, milles määratakse kindlaks kontrolli ese ja eesmärk.¹¹

Kavandatavad kontrollid on osa SEPist. Järelevalve alla kuuluvasse üksusesse võib siiski korraldada ka etteteatamata kontrollid reaktiivseks sekkumiseks krediidiasutuses või krediidiasutuste grupis toimunud sündmusele või vahejuhtumile, mis nõuab kohest järelevalvemeetmete võtmist.

1.3 Kontrollide eesmärk

Kontrollide eesmärk on põhjalikult analüüsida erinevaid riske, sisekontrollisüsteeme, ärimudeleid ja juhtimist. Kontrollid tehakse eelnevalt kindlaks määratud ulatuses ja ajakava alusel kontrollitava juriidilise üksuse tööruumides. Vajaduse korral võib kontrolli ulatust ja ajakava siiski kontrolli käigus muuta. Täpsemalt on kontrollide eesmärk järgmine:

- uurida ja hinnata üksust ohustavate olemuslike riskide taset, olemust ja tunnuseid, arvestades ka üksuse riskikäitumist;
- uurida ja hinnata kontrollitava juriidilise üksuse juhtimis- ja sisekontrolliraamistiku asjakohasust ning kvaliteeti, arvestades tema äritegevuse ja riskide olemust;
- hinnata kontrollitava juriidilise üksuse kontrollisüsteeme ja riskijuhtimisprotsesse, keskendudes eelkõige selliste puuduste ja haavatavuste avastamisele, mis võivad mõjutada üksuse omavahendeid;
- uurida kontrollitava juriidilise üksuse bilansikirjete kvaliteeti ja finantsseisundit;
- hinnata kontrollitava juriidilise üksuse ärimudelit;
- uurida, kas kontrollitav juriidiline üksus täidab panganduseeskirju ja sisemudelite puhul kapitalinõuete arvutamiseks kasutatud sisemudelitega seotud õigusnõudeid (esialgne heakskiit, olulised muudatused, laiendused, kasutuselevõtt, vähem keeruliste meetodite alaline osaline kasutamine või nende juurde tagasipöördumine).

Kontrollid viiakse läbi ühtse järelvalvesüsteemi sees üldise järelvalveprotsessi osana. Vastavalt ühtse järelvalvemehhanismi toimimiseks vajalikele järelvalvepõhimõtetele peavad kontrollid olema:

- **riskipõhised**, rakendades üldtunnustatud põhimõtteid ja meetodeid, kuid seades esikohale püüdlused seal, kus kontrollitava valdkonna või tegevuse sees tajutakse kõrgemat riski või madalamat kontrollitaset;

¹¹ Ühtse järelvalvemehhanismi määruse artiklid 9, 11 ja 12 ning ühtse järelvalvemehhanismi raammääruse artiklid 142 ja 143.

- **proportsionaalsed**, olles kooskõlas kontrollitava juriidilise üksuse suuruse, äritegevuse ja riskiprofiiliga. Selle põhimõtte rakendamine lihtsustab ka kohapealsete ressursside tõhusat jaotamist;
- **sekkuvad**, kuna järelevalvemeetodite areng on eeldanud järelevalvetöötajatelt üha põhjalikumat süvenemist kontrollitavasse valdkonda või tegevusse, rohkem otsustusel põhinevaid hindamisi ning järelevalvealuste finantsasutuste riskiprofiilide ja äriinide paremat mõistmist. Kontrollid on seejuures väga olulised, võimaldades järelevalvespetsialistidel kujundada vahetu kontrolli käigus kogutud väärtusliku teabe alusel põhjalikuma arusaama;
- **ennetavad**, vaadates praegustest või varasematest näitajatest kaugemale, et ette näha tulevasi mõjusid;
- **meetmete suunatud**, tuues kaasa parandusmeetmete võtmise krediidiasutuse poolt kooskõlas tähtaegadega, mille järgimist jälgib ühine järelevalverühm.

1.4 Kontrollide sõltumatus

Missioonijuht ja kontrollirühm tegutsevad ühisest järelevalverühmast sõltumatult, kuid teevad sellega koostööd. Kui järelevalveotsus kontrolli tegemise kohta on vastu võetud, vastutab selle elluviimise eest ainuisikuliselt missioonijuht, kelle eestvedamisel koostatakse kontrollirühma leidude põhjal aruanne.

1.5 Missioonijuhi roll

Vastavalt ühtse järelevalvemehhanismi raammääruse artiklile 144 määrab EKP kas enda või riikliku pädeva asutuse töötajate hulgast missioonijuhi, kelle ülesanne on juhtida kontrolli läbiviimist. Pidades silmas kohapealse ja kaugjärelevalve ülesannete lahususe põhimõtet, mille EKP on vastu võtnud, võib ühise järelevalverühma liige kuuluda küll kontrollirühma, kuid teda ei või määrata missioonijuhiks.

Missioonijuht on kontrolli käigus läbi vaadatavate teemade puhul kontrollitava juriidilise üksuse peamine kontaktisik. Missioonijuht juhib kontrollirühma, korraldab erinevaid kontrollietappe ja on ainus kontrollirühma liige, kes võib allkirjastada kontrolliaruande. Ta vastutab selle eest, et asjaomaseid EKP osakondi ja juhte hoitakse kursis missiooni edenemisega.

Juhul kui missioonijuht ei ole kättesaadav ja ta asendatakse, teavitab ühine järelevalverühm sellest võimalikult kiiresti kontrollitavat juriidilist üksust.

1.6 Kontrollirühma koosseis

Vastavalt ühtse järelevalvemehhanismi raammääruse artiklile 144 vastutab EKP kontrollirühmade moodustamise ja koosseisu eest riiklike pädevate asutuste kaasabil.

Kontrollirühma võivad kuuluda EKP kontrollijad, kontrollitava juriidilise üksusega seotud osaleva liikmesriigi pädeva asutuse järelevalveametnikud ja teiste riiklike pädevate asutuste järelevalveametnikud, aga ka ühise järelevalverühma liikmed ja teised EKP poolt volitatud isikud. Teised EKP poolt volitatud isikud võivad olla näiteks väliskonsultandid, keda loetakse kontrolli ajal rühma tavapäraseks liikmeteks. Olenemata päritolust tegutsevad kõik rühmalikmed EKP nimel missioonijuhil alluvuses. Välised ettevõtted on lepingu järgi kohustatud täitma EKP rangeid ametisaladuse hoidmise nõudeid. Selleks peavad nii ettevõtted kui ka nende töötajad allkirjastama eraldi konfidentsiaalsuskokkulepped.

EKP määrab kontrollirühma liikmed ametisse selleks, et viia kontrollitava juriidilise üksuse tööruumides läbi kõik vajalikud kontrollid¹².

1.7 Piiriülene koostöö

EKP otsustatud kontrollide tegemisel võetakse arvesse koostöökorda või -kokkuleppeid, mis on sõlmitud vastavalt asjakohastele kohaldatavatele õigusaktidele selle riigi järelevalveasutustega, kus kontrollle läbi viiakse. Kontrollle tehakse ainult i) kooskõlas kõnealuse koostöökorruga ja ii) selle riigi asjaomaste asutuste nõusolekul, kus kontrollle läbi viiakse.

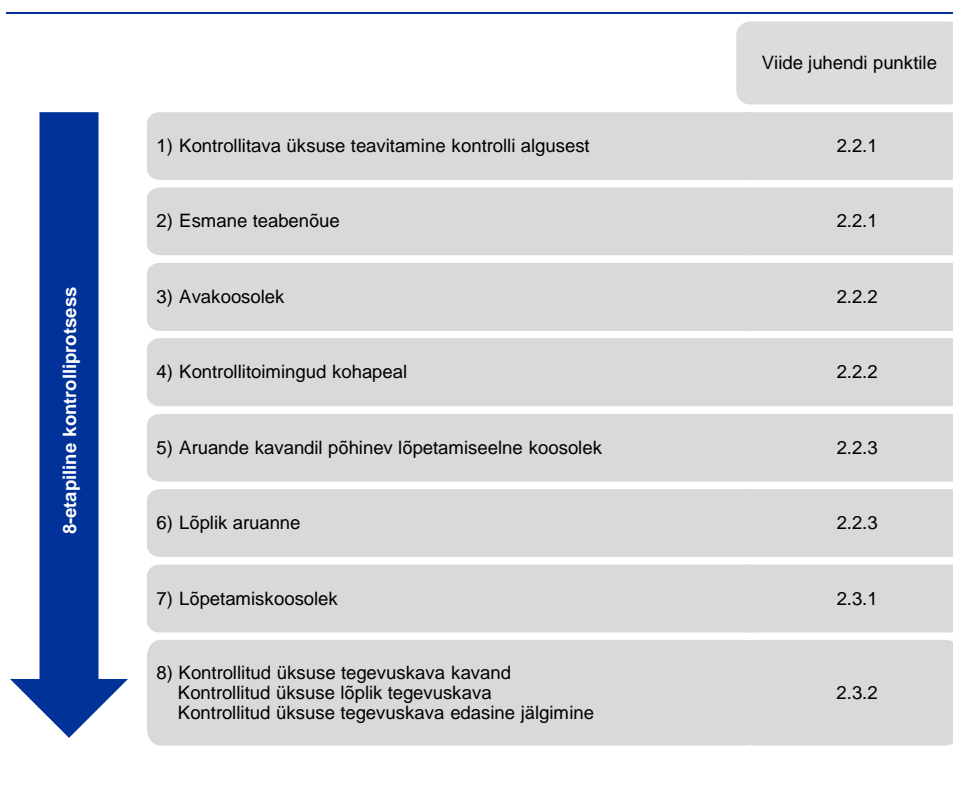
¹² Ühtse järelevalvemehhanismi määruse artikli 12 lõige 1 ja ühtse järelevalvemehhanismi raammääruse artikkel 143.

2 Kontrolliprotsess

2.1 Kontrolliprotsessi etappide ülevaade

Järgmisel joonisel on esitatud kontrolliprotsessi etapid, mida selgitatakse üksikasjalikumalt allpool.

Joonis 1
Kontrolliprotsessi etapid

2.2 Kontrolliprotsessi peamiste etappide kirjeldus

2.2.1 Ettevalmistusetapp

Kinnitamine

Ettevalmistusetapi alguses kinnitatakse kõigi osapoolte kättesaadavust ja valmisolekut. Kohapealsete kontrollide puhul toimub see alati sisemenetluse käigus. Sisemudelitega seotud uurimiste puhul võib see hõlmata ka kontrollitavat juriidilist üksust: enamasti on EKP-I standardvormid, mis krediidasutustel palutakse esitada

isegi enne, kui nad taotlevad sisemudelite või sisemudeli muudatuste heakskiitmist (taotlemiseelsed dokumendid). Selle eesmärk on abistada kontrollirühma ettevalmistustel ja näidata krediidasutuse valmisolekut ametliku taotluse esitamiseks. Kontrollitavat juriidilist üksust teavitatakse sel juhul EKP arvamusest, kas ta on valmis esitama ametlikku taotlust või mitte.

Kontrolli algusest teavitamine

Missioonijuht määratakse ametlikult EKP koostatud vastavasisulise kirjaga.

EKP teavitab kontrollitavat juriidilist üksust kontrolli algatamise otsusest (välja arvatud eriolukorrad, mida on nimetatud käesoleva juhendi alapunktis 3.3.1 „Õigus olla teavitatud kontrolli alustamisest“). See toimub tavaliselt mõned nädalad, kuid vähemalt viis tööpäeva enne kontrolli määratud avakoosolekut.¹³

Kontrollitavat juriidilist üksust teavitatakse kirja teel, mille EKP saadab kontrollitava juriidilise üksuse määratud esindajale, kes on üksuse juhatuse või järelevalvenõukogu liige. Kui kontrolli tehakse krediidasutuste grupis, mille emaettevõtja asub osalevas liikmesriigis, või kui kontrollitav juriidiline üksus on osalevas liikmesriigis asuva emaettevõtja tütarettevõtja, saadetakse teavituskiri üldjuhul emaettevõtjale, kes omakorda peab eelseisvast kontrollist teavitama asjaomaseid tütarettevõtjaid. Teavituskirjas on märgitud missioonijuhi nimi, kontrolli ese ja eesmärk.

Kontrolliteatis

Missioonijuht suhtleb vastutava ühise järelevalverühma koordineerijaga, et koostada sobivaim kava kontrolli eesmärkide tõhusaks saavutamiseks. Tihedas koostöös vahetavad nad asjakohast teavet ja koostavad kontrolliteatise, milles sätestatakse kontrolli põhjendus, ulatus ja eesmärgid. Kui teatis on mikrotasandi usaldatavusjärelvalve IV peadirektoraadi poolt heaks kiidetud ja kinnitatud, määrab missioonijuht kontrollirühma liikmetele erinevad ülesanded.

Esmase teabenõue

Enne avakoosolekut teatab missioonijuht kontrollitavale juriidilisele üksusele kontrollis osalevate rühmaliikmete nimed ja saadab talle võimalikult aegsasti esmase teabenõude. Teabenõudes küsitakse teavet, mis on kontrollirühma hinnangul kontrolli lähtepunktina vajalik. Kui krediidasutusel tekib seoses teabenõudega küsimusi, tuleks ühendust võtta missioonijuhiga ja paluda selgitusi.

Esmase teabenõude osana palub missioonijuht oma kontrollirühma kasutusse füüsilist ruumi koos kõikide kontrolli läbiviimiseks vajalike infotehnoloogia- ja

¹³ Ühtse järelevalvemehhanismi raammääruse artikli 145 lõige 1.

suhtlusvahenditega (vt alapunkt 3.3.3 „Töötingimused”). Teabenõudes küsitakse üldjuhul infot kontrollitava üksuse organisatsiooni struktuuri kohta, kontrolli ulatusega seotud menetluste kirjeldust ning muud vajalikku teavet (nt portfelliteavet sisaldavad andmelendid). Kontrollitaval juriidilisel üksusel võidakse paluda esitada esimeses teabenõudes mainitud dokumendid või teave enne avakoosolekut, et koosolekul oleks võimalik neid vajaduse korral arutada. Kontrolli käigus võidakse nõuda kontrolli ulatusega seotud lisateavet.

2.2.2 Uurimisetapp

Avakoosolek

Pärast seda, kui EKP on kontrollitavat juriidilist üksust eelseisvast kontrollist teavitanud, võtab missioonijuht ühendust üksuse asjaomase töötajaga, et kontrollida, kas teave, mis tuleb esitada enne avakoosolekut ja selle ajal, on kättesaadav. Ühtlasi vastab ta võimalikele teabenõuet puudutavatele küsimustele. Seejärel määrab missioonijuht kindlaks avakoosoleku kuupäeva. See koosolek tähistab kontrolli ametlikku algust.

Avakoosolek on kontrollitava juriidilise üksuse ja kontrollirühma esimene ametlik kohtumine. See toimub missioonijuhi korraldusel ja juhtimisel kontrollitava juriidilise üksuse tööruumides. Üldjuhul toimuvad kontrolli teostamise ajal kõik koosolekud kontrollitava juriidilise üksuse tööruumides (vt punkt 3.1 „Tööruumidele juurdepääsu õigus”).

Missioonijuht teavitab ühise järelevalverühma koordineerijat avakoosolekust. Avakoosolekul võivad osaleda ühise järelevalverühma koordineerija, teised ühise järelevalverühma liikmed ja mikrotasandi usaldatavusjärelevalve IV peadirektoraadi asjaomase osakonna töötajad.

Tõhususe huvides tuleb avakoosoleku korraldamisel tagada piisav paindlikkus nii selle kestuse kui ka osalejate seisukohalt. Koosolekul peaks osalema kogu kontrollirühm, välja arvatud juhul, kui selle suurus või muud asjaolud seda ei võimalda.

Avakoosolekul tutvustab missioonijuht kontrollitava juriidilise üksuse juhtkonnale kontrollirühma. Ühtlasi selgitab missioonijuht teavituskirja, kirjeldab kontrolli eesmärgi ja ulatust ning annab ülevaate selle etappidest, eelkõige esimeste kohtumiste kavandamisest.

Avakoosolekul peaks osalema kontrollitava juriidilise üksuse kõrgema tasandi esindaja. Selleks võib olla (tegevjuhi volitustega) juhtorgani liige, kes vastutab kontrollitava valdkonna eest, või asjakohane kõrgema taseme juht, kui kontrollitav valdkond ei kuulu ühegi (tegevjuhi volitustega) juhtorgani liikme pädevusse (mõlemal juhul kasutatakse edaspidi mõistet „asjaomane juht”). Vajaduse korral võib missioonijuht kutsuda koosolekul osalema ka teisi isikuid. Samuti võidakse koosolekul teatada uurimiste esialgne ajakava.

Missioonijuht võib avakoosolekul paluda kontrollitaval juriidilisel üksusel kirjeldada üldiselt oma organisatsiooni struktuuri, ärimudelit, strateegiat, juhtimispoliitikat ja -korda ning peamisi protsesse kontrollitavates valdkondades. Ühtlasi võib missioonijuht paluda kontrollitaval juriidilisel üksusel nimetada iga valdkonna peamised kontaktisikud, kui see on asjakohane.

Kontrollitav juriidiline üksus peaks kasutama avakoosolekut, et saada vastused oma küsimustele kontrolli kohta. Kontrollirühm võib ka kasutada võimalust määrata tähtsajad puuduoleva nõutud teabe esitamiseks.

Töökava täideviimine

Pärast avakoosolekut alustab kontrollirühm kontrollitava juriidilise üksuse tööruumides uurimisi. Uurimisetapp koosneb küsitlustest ning menetluste, aruannete ja toimikute läbivaatamisest. Kogutakse tõendeid, et kindlustada kontrollijälje olemasolu kontrollirühma tuvastatavate puuduste puhul.

Erinevate kontrollimeetodite rohkuse tõttu ei ole järgmine loetelu ammendav.

- **Jälgimine, teabe kontrollimine ja analüüs:** eesmärk on kontrollida ja analüüsida juriidilise üksuse esitatud teavet ning jälgida sellega seotud protsesse. Seetõttu tuleb anda kontrollirühmale juurdepääs kogu nõutud teabele ja ainult lugemisõigusega juurdepääs kõikidele asjaomastele IT-süsteemidele (vt alapunkt 3.3.3 „Töötingimused”), nagu on sätestatud ühtse järelevalvemehhanismi määruse artiklis 11.
- **Sihtrühmade küsitlused:** kohtudes kontrollitava juriidilise üksuse asjaomaste töötajatega, kogub kontrollirühm teavet kontrollitavate valdkondade kohta ning võrdleb dokumenteeritud menetlusi ja organisatsiooni struktuuri üksuses rakendatavate tavadega. Kontrollirühm võib küsitletutelt saadud teabe vaidlustada. Oluliste küsitluste juures viibib vähemalt kaks kontrollijat.
- **Läbiproovimine:** selle kontrollimeetodi eesmärk on tagada, et kontrollitava juriidilise üksuse väitel rakendatavat protsessi ka tõepoolest praktikas kasutatakse. See heidab ühtlasi valgust menetluste järjepidevusele, võimaldades kontrollirühmal leida neis esinevaid lünki või puudusi.
- **Valimi võtmine / juhtumipõhine läbivaatamine:** koostatakse valim (nt üksikud laenukohustused või muud äritehingud), et kinnitada hindamise tulemusi ja võimaldada kontrollijatel mõõta krediitiasutuse riskijuhtimise kvaliteeti. Peale selle on valimi võtmisel oluline roll probleemide ja/või riskide kindlakstegemisel ning see aitab hinnata nende raskusastet. Kasutada võib ekstrapoleerimismeetodeid, mida kontrollitavale juriidilisele üksusele selgitatakse.
- **Andmete kinnitamine:** kontrollitava juriidilise üksuse andmete terviklikkust, täpsust ja järjepidevust tuleb kontrollida ümberarvutuste või võrdlusanalüüsi abil või koguni küsides kirja teel kinnitust vastaspooltelt.

- **Mudeli katsetamine:** kontrollitaval juriidilisel üksusel palutakse katsetada mudelite toimimist ja väljundeid erinevatel hüpoteetilistel ja varasematel turutingimustel (nt stsenaariumianalüüs).

Uurimisetapi jooksul on kontrollirühmal võimalus korraldada kontrollitava juriidilise üksuse asjaomaste töötajatega vahekoosolekuid, et arutada enne lõpetamiseelset koosolekut esialgseid fakte ja leide (vt alapunkt 3.3.1 „Õigus saada teavet kontrolli tulemuste kohta”). Kontrollimeeskond võib selleks esitada kontrollitavale juriidilisele üksusele dokumentide kavandid. Kontrollitaval juriidilisel üksusel on samuti võimalik paluda vahekoosoleku korraldamist kontrollirühmaga.

2.2.3 Aruandlusetapp

Kontrollileiud sõnastatakse kontrolliaruandes või mudeli hindamise aruandes (mõlemale viitamisel kasutatakse terminit „aruanne”). Aruanne lähtub kontrolli käigus läbi viidud uurimiste järeldustest. See koosneb kokkuvõttest, leidude tabelist ning aruande põhitekstist. Aruannet võivad täiendada lisad.

Kontrollileiud liigitatakse vastavalt sellele, milline on nende tegelik või võimalik mõju kontrollitava juriidilise üksuse finantsolukorrale, kontrollitud omavahendite või omavahendite nõuete tasemele, sisejuhtimisele, riskikontrollile ja riskijuhtimisele. Mõju liigitatakse järgnevalt:

- (i) vähene mõju (F1);
- (ii) mõõdukas mõju (F2);
- (iii) suur mõju (F3);
- (iv) väga suur mõju (F4).

Pärast aruande kavandi valmimist saadetakse see mikrotasandi usaldatavusjärelvalve IV peadirektoraadi asjaomasele osakonnale (tsentraliseeritud kohapealsete kontrollide osakond või sisemudelite osakond) ja asjaomasele riiklikule pädevale asutusele järjepidevuse kontrollimiseks, millega võib kaasneda arutelu missioonijuhiga. Missioonijuht koostab järjepidevuse kontrollist saadud tagasisidet arvesse võttes lõpliku aruande kavandi, mis esitatakse kontrollitavale juriidilisele üksusele. Krediidasutuste jaoks, kes on taotlenud, et EKP pöörduks nende poole asjaomasel riigikeeles, tõlgitakse aruande kavand valitud keelde, välja arvatud juhul, kui krediidasutused on EKPga kokku leppinud teisiti (üldiselt või konkreetse dokumendi puhul), kuna see kiirendab protsessi. Krediidasutused võivad loobuda õigusest saada aruanne nende riigikeeles. See ei mõjuta tulevasi menetlusi.

Missioonijuht saadab kontrolliaruande kavandi koos tagasiside tüüpvormiga kontrollitavale juriidilisele üksusele. Kontrollitav juriidiline üksus võib tagasiside vormi täita. Aruande kavandile tuginedes korraldab missioonijuht lõpetamiseelse koosoleku ja kutsub sellel osalema kontrollitava juriidilise üksuse äritegevust tegelikult juhtivad isikud.

Lõpetamiseelse koosoleku eesmärk on arutada aruannet kontrollitava juriidilise üksusega. Koosolekut juhatab missioonijuht ning sellel kutsutakse osalema mikrotasandi usaldatavusjärelevalve IV peadirektoraadi asjaomase osakonna, riiklike pädevate asutuste ja ühise järelevalverühma esindajad. Aruande kavand tuleks saata mõni päev enne koosolekut, et võimaldada kontrollitaval juriidilisel üksusel koosolekuks asjakohaselt valmistuda. Kui kontrollitav juriidiline üksus on osalevas liikmesriigis asuva emaettevõtja tütarettevõtja, võib aruande kavandi esitada ka emaettevõtjale. Kui kontrollid on läbi viidud krediitiasutuste grupis, mille emaettevõtja asub osalevas liikmesriigis, saadetakse aruande kavand emaettevõtjale.

Missioonijuht tutvustab lõpetamiseelsel koosolekul kontrolli tulemusi. See annab kontrollitavale juriidilisele üksusele võimaluse esitada kahe nädala jooksul kirjalikku tagasisidet (vt alapunkt 3.3.1 „Võimalus esitada märkusi faktide ja leidude kohta”).

Seejärel vormistab missioonijuht aruande lõpliku kavandi, tuginedes vajaduse korral saadud tagasisidele. Tagasiside vormi täiendatakse missioonijuhi vastustega ja vorm lisatakse lõplikule aruandele, mille missioonijuht allkirjastab. Lõplik aruanne saadetakse kontrollitavale juriidilisele üksusele. Kui kontroll viidi läbi krediitiasutuste grupis, mille emaettevõtja asub osalevas liikmesriigis, või kui kontrollitav juriidiline üksus on osalevas liikmesriigis asuva emaettevõtja tütarettevõtja, saadetakse lõplik aruanne emaettevõtjale.

Aruande põhjal koostatakse kohapealse kontrolli puhul kas: i) järelmeetmeid käsitleva kirja kavand, milles on toodud soovitusel aruandes nimetatud puudujääkide kõrvaldamiseks, või ii) otsuse eelnõu, milles sätestatakse õiguslikult siduvad järelevalvemeetmed kõnealuste puudujääkide kõrvaldamiseks.

Sisemudelitega seotud uurimiste puhul koostatakse aruande põhjal otsuse eelnõu, milles esitatakse sisemudeli või sisemudeli muudatuste heakskiitmise (vajaduse korral) taotluse tulemused või mudelile antud hinnang. Joonisel 2 on esitatud aruandlusetapi sammud.

Joonis 2

Aruandusetapi sammud

- 1) Kontrolliaruande / hindamisaruande koostamine
- 2) Järjepidevuse kontroll
- 3) Aruande kavandi saatmine kontrollitavale juriidilisele üksusele
- 4) Lõpetamiseelne koosolek
- 5) Tagasiside saamine kontrollitavalt juriidiliselt üksuselt ja aruande vastav läbivaatamine
- 6) Aruande vormistamine, allkirjastamine missioonijuhi poolt ja saatmine kontrollitavale juriidilisele üksusele
- 7) Järeelmeetmeid käsitleva ja parandusmeetmeid sisaldava kirja kavandi või otsuse eelnõu koostamine
- 8) Järeelmeetmeid käsitleva kirja kavandi / otsuse eelnõu saatmine kontrollitavale juriidilisele üksusele
- 9) Lõpetamiskoosolek (kui see on asjakohane)

2.3 Kontrolli tulemused

2.3.1 Nõutavate parandusmeetmete esitamine

Kontrolli viimases etapis saab EKP esitada kontrollitavale juriidilisele üksusele soovitusel või nõutavad järelevalvemeetmed, kasutades emba-kumba kahest eri instrumendist.

Esimene instrument ehk järelevalvelaseid ootusi sisaldav kiri hõlmab tegutsemisjuhiseid ja seda kasutatakse peamiselt kohapealsete kontrollide puhul. See ei ole õiguslikult siduv ega eelda järelevalvenõukogu otsust. Seetõttu ei järgita EKP otsuse vastuvõtmisega seotud ametlikku menetlust, sh õigust saada ära kuulatud.

Pärast konsulteerimist mikrotasandi usaldatavusjärelevalve IV peadirektoraadi asjaomase osakonnaga saadab ühise järelevalverühma koordineerija kontrollitavale juriidilisele üksusele järeelmeetmeid käsitleva kirja kavandi, mis sisaldab võimalikke soovitusi. Kohapealse kontrolli korral tehakse seda enne lõpetamiskoosolekut.¹⁴ Ühise järelevalverühma koordineerija korraldataval ja juhatataval lõpetamiskoosolekul osalevad ka missioonijuht ning võimaluse korral mikrotasandi usaldatavusjärelevalve IV peadirektoraadi asjaomase osakonna esindajad. Koosoleku eesmärk on teavitada kontrollitavat juriidilist üksust kontrolli

¹⁴ Sisemudelitega seotud uurimiste protsess ei sisalda lõpetamiskoosolekut.

soovitavatest järelemeetmetest. Pärast lõpetamiskoosolekut, mis märgib kontrolli aruandlusetapi ametlikku lõppu, saavad nii kontrollitud juriidiline üksus kui ka asjaomane riiklik pädev asutus (asjaomased riiklikud pädevad asutused) EKP-lt lõpliku dokumendi.

Teine instrument on kontrollitavale juriidilisele üksusele suunatud EKP järelevalveotsus, mis sisaldab õiguslikult siduvaid järelevalvemeetmeid. Sisemudelitega seotud uurimiste puhul sisaldab järelevalveotsus ka EKP hinnangut sisemudeli või sisemudeli muudatuse (vajaduse korral) heakskiitmise esialgsele taotlusele või EKP hinnangut juba olemasolevale mudelile.

Sellise otsuse vastuvõtmiseks kohaldatakse ühtse järelevalvemehhanismi määruse artikli 26 lõikes 8 sätestatud vastuväidete mitteesitamise menetlust ning järgitakse sama määruse artiklis 22 sätestatud ja ühtse järelevalvemehhanismi raammääruse artiklites 25–35 täpsustatud nõuetekohase menetluse põhimõtteid, sh mõjutatud osapoolte ära kuulamine.

Otsuse eelnõu ettepaneku koostab ühine järelevalverühm. Sisemudelite uurimiste puhul koostab otsuse eelnõu ettepaneku järelevalvenõukogule esitamiseks mikrotasandi usaldatavusjärelevalve IV peadirektoraadi asjaomane osakond. Sellisel juhul saadetakse aruandel ja järjepidevuse kontrolli tulemustel põhinev ettepanek läbivaatamiseks ühisele järelevalverühmale.

Seejärel esitatakse otsuse eelnõu järelevalvenõukogule (nii kohapealsete kontrollide kui ka sisemudelitega seotud uurimiste puhul) ja pärast selle heakskiitmist saadetakse valminud otsuse eelnõu kontrollitavale juriidilisele üksusele kooskõlas õigusega „olla ära kuulatud”, nagu on sätestatud ühtse järelevalvemehhanismi raammääruse artiklis 31. Ära kuulamisperioodi¹⁵ lõppedes hindab ühine järelevalverühm või sisemudelitega seotud uurimiste puhul mikrotasandi usaldatavusjärelevalve IV peadirektoraadi asjaomane osakond kontrollitud juriidilise üksuse esitatud märkusi ja vaatab otsuse eelnõu läbi, kui see on asjakohane. Läbivaadatud otsuse eelnõu esitatakse seejärel uuesti järelevalvenõukogule ja pärast heakskiitmist võtab EKP nõukogu selle vastu, järgides vastuväidete mitteesitamise menetlust. EKP lõplik otsus saadetakse kontrollitavale juriidilisele üksusele ja see on kohe õiguslikult siduv.

Pärast sisemudelitega seotud uurimise lõppu vastu võetud otsuste puhul võib peale krediidasutuse heakskiitmistaotluse käsitlemise EKP järelevalveotsusega rakendada ka muid järelevalvevolitusi, eelkõige ühes järgmistest vormidest.

- (i) Tingimused: need peatavad sisemudeli kasutamiseks, muutmiseks või pikendamiseks antud EKP loa õigusliku jõu, kuni kontrollitav juriidiline üksus on võtnud õigusnõudega vastavuse tagamiseks konkreetse parandusmeetme.
- (ii) Piirangud: need kitsendavad või muudavad mudeli kasutamist. Kitsendus võib näiteks keelata mudeli kasutamist teatavate portfelli suhtes, samal ajal kui

¹⁵ Ära kuulamisperiood on üldjuhul kaks nädalat. Kontrollitav juriidiline üksus võib taotleda selle pikendamist või saata oma märkused varem.

muudatus võib näiteks ette näha mudeli teatavate parameetrite väärtuse või arvutatud omavahendite nõuete muutmise. Selliseid piiranguid tuleb kohaldada alates otsusega antud loa kehtima hakkamise kuupäevast, st tavaliselt kohe, kui otsuses ei ole sätestatud konkreetset kuupäeva, millest alates uut mudelit kasutatakse.

- (iii) Kohustused: need on parandusmeetmed, mida kontrollitav juriidiline üksus peab võtma õigusnõudele vastavuse tagamiseks, kuid mis ei lükka edasi ega piira sisemudeli kasutamist. Kohustustes nähakse ette ka nõutavate parandusmeetmete võtmise tähtaeg.
- (iv) Soovitused: need on meetmed, mida soovitatakse kontrollitavale juriidilisele üksusele. Erinevalt kohustustest ei ole need õiguslikult siduvad.

Piirangu rikkumisel või kui kohustuste täitmise kohta ei esitata kindlaksmääratud tähtjaks rahuldavaid tõendeid, võib EKP loa tingimused uuesti läbi vaadata, sealhulgas tunnistada otsuse kas tervikuna või osaliselt kehtetuks.

Enamasti võetakse sisemudelitega seotud uurimiste lõpus vastu otsus, kohapealsete kontrollide puhul aga soovitus.

2.3.2 Järeelmeetmete etapp

Soovitused ja tegevuskava

Kontrolli järeelmeetmete etapi eest vastutavad ühised järelevalverühmad.

Nagu on kirjeldatud alapunktis 2.3.1 „Nõutavate parandusmeetmete esitamine”, saadab EKP kontrollitud juriidilise üksuse tegevjuhile lõpliku järeelmeetmeid käsitleva kirja / otsuse (kohapealsete kontrollide puhul) või lõpliku otsuse (sisemudelitega seotud uurimiste puhul), milles kirjeldatakse soovitatavaid/nõutavaid toiminguid või järelevalvemeetmeid ning vajaduse korral täpsustatakse nende tähtjaid.

Kui kontrolli tulemusel võetakse vastu otsus, palutakse kontrollitud juriidilisel üksusel saata teises etapis EKP määratud tähtjaks vastus, mis sisaldab tegevuskava ja kirjeldab üksikasjalikult, kuidas kavatakse EKP nõutavad parandusmeetmed ellu viia. Selle etapi eesmärk on tagada, et kontrollitud juriidiline üksus viib EKP poolt nõutavad toimingud ellu õigel ajal. Vastuse sisu hindab ühise järelevalverühma koordineerija.

Kontrollitud juriidiliselt üksuselt nõutavate meetmete edasine jälgimine

Ühise järelevalverühma koordineerija jälgib parandusmeetmete rakendamist kontrollitud juriidilise üksuse poolt, kuni need on ellu viidud. Üksusel võidakse paluda

esitada ühise järelevalverühma koordineerijale vahetähtaegadeks parandusmeetmetega seonduvat ajakohastatud teavet.

Tegevuskavas määratud tähtaja möödudes võib EKP otsustada:

- lõpetada edasine jälgimine,¹⁶ kui kontrollitud juriidilise üksuse teostatud toimingud on täielikult kooskõlas järelmeetmete nõudega,
- nõuda tegevuskava kohandamiseks lisateavet.

Kui kontrollitud juriidiline üksus ei ole otsuses sätestatud meetmeid ettenähtud aja jooksul rakendanud, on EKP-I õigus võtta järelevalvemeetmeid.¹⁷

---

¹⁶ Kokkulepe lõpetada edasine jälgimine võib sõltuda sellest, kas kontrollitud juriidiline üksus täidab otsusest tulenevaid kohustusi.

¹⁷ EKP on volitatud määrama distsiplinaarmedetete raames haldussanktsioone ja võtma meetmeid panganduskriiside vältimiseks ja lahendamiseks. Kõik otsused, mis järelevalvenõukogu sellega seoses võtab, peab EKP nõukogu heaks kiitma vastuväidete mitteeesitamise menetluse raames kooskõlas ühtse järelevalvemehhanismi määruse artikli 26 lõikega 8 ja 22. jaanuari 2014. aasta otsuse EKP/2014/1 (millega muudetakse otsust EKP/2004/2, millega võetakse vastu Euroopa Keskpanga kodukord) artikliga 13g.

3 Kontrollide tegemisel kohaldatavad põhimõtted

3.1 Kontrollirühma järelevalve- ja kontrollivolitused

Üldine tegevus

Kontrolli nõuetekohane ja tõhus läbiviimine peaks olema kontrollijate ja kontrollitava juriidilise üksuse ühine eesmärk. Kontrollitava juriidilise üksuse sisereegleid ja -põhimõtteid ei tohi selle eesmärgi saavutamise takistamiseks väärkasutada.

Tööruumidele juurdepääsu õigus

Kontrollirühmal on uurimiste läbiviimiseks õigus saada juurdepääs kontrollitava juriidilise üksuse tööruumidele.¹⁸

See, mil määral valdused on kaitstud, sõltub asjaomase riigi õigusest. Kooskõlas ühtse järelevalvemehhanismi määruse artikliga 13 peab EKP järgima riigisiseseid õigusakte, mille alusel on kohapealseteks kontrollideks vaja õigusasutuse eelnevat luba.

Õigus nõuda teavet või dokumente

Kontrollirühmal on kontrolli ulatuse piires õigus kontrollida kõiki isikuid, kellele viidatakse ühtse järelevalvemehhanismi määruse¹⁹ artikli 10 lõikes 1 ning kes on asutatud või kelle asukoht on osalevas liikmesriigis, ja muid konsolideeritud alusel teostatava järelevalvega hõlmatud ettevõtjaid, kui EKP on konsolideeritud järelevalvet teostav asutus. Seega on kontrollirühmal kontrolli ulatuses olevate tegevuste ja operatsioonidega seoses õigus²⁰:

- nõuda kontrollitavalt juriidiliselt üksuselt teavet, selgitusi ja põhjendusi;
- nõuda, et talle esitataks kõik mis tahes vormis dokumendid (raamatupidamis- ja muud dokumendid, registrid, lepingud, deklaratsioonid, ametlikud aruanded, arvepidamisdokumendid ja meetodikadokumendid) ja ta saaks neid kontrollida;

¹⁸ Ühtse järelevalvemehhanismi määruse artikli 12 lõige 2 ja ühtse järelevalvemehhanismi raammääruse artikli 143 lõige 3.

¹⁹ Osalevates liikmesriikides asutatud krediidiasutused, finantsvaldusettevõtjad, segafinantsvaldusettevõtjad ja segavaldusettevõtjad, samuti nendesse üksustesse kuuluvad isikud ja kolmandad isikud, kellele üksused on oma ülesanded või tegevused üle andnud.

²⁰ Kooskõlas ühtse järelevalvemehhanismi määruse artiklitega 10 ja 11 ning ühtse järelevalvemehhanismi raammääruse artikliga 139.

- teha dokumentidest koopiaid või väljavõtteid, kui dokumente ei esitata elektrooniliselt;
- teha kontrole, omades (ainult lugemisõigusega) juurdepääsu kõigile asjakohastele IT-süsteemidele, andmebaasidele, IT-vahenditele, elektroonilistele failidele ja andmetele, mida kontrollitav juriidiline üksus kasutab.

Õigus saada selgitusi

Kontrollirühmal on õigus küsida kirjalikke või suulisi selgitusi kõigilt ühtse järelevalvemehhanismi määruse artikli 10 lõikes 1 nimetatud isikutelt (olenemata nende ametiastmest), kellelt ta võib saada kontrollimiseks vajalikku teavet ja dokumente. Seoses sellega võib kontrollirühm nõuda kontrollitava juriidilise üksuse esindajatelt või kvalifitseeritud töötajatelt koostööd vastavalt sellele, mis laadi teavet vajatakse.²¹

Ühtlasi võib EKP küsitleda teisi küsitlemiseks nõustuvaid isikuid, et koguda uurimise esemega seotud teavet.

Teabevahetus vannutatud audiitoritega

Vastavalt kapitalinõuete direktiivi artikli 56 punktile f ja määruse (EL) nr 537/2014, mis käsitleb avaliku huvi üksuste kohustusliku auditi erinõudeid,²² artikli 12 lõikele 2 võib missiooni juht kogu teabe ja/või asjakohaste seisukohtade saamiseks võtta ühendust kontrollitava juriidilise üksuse vannutatud audiitoritega.

Õigus küsida takistuste korral abi riiklikelt pädevatelt asutustelt

Kui mõni isik ei nõustu kontrolli läbiviimisega, peab asjaomane riiklik pädev asutus ühtse järelevalvemehhanismi määruse artikli 12 lõike 5 kohaselt osutama missioonijuhile vajalikku abi vastavalt riigi õigusaktidele.

3.2 Kontrollirühma tegevus

Kontrollirühm tegutseb eetilisel ja professionaalselt kooskõlas kohaldatavate seaduste, määruste ning ametialase korraga. Kontrollirühm arvestab kontrollitava üksuse tegevuspiiranguid ulatuses, mis ei kahjusta uurimisprotsessi.

²¹ Kooskõlas ühtse järelevalvemehhanismi määruse artikliga 11.

²² Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 537/2014, 16. aprill 2014, mis käsitleb avaliku huvi üksuste kohustusliku auditi erinõudeid (ELT L 158, 27.5.2014, lk 77).

Ametisaladus

Ühtse järelevalvemehhanismi määruse artikkel 27 määratleb EKP ametisaladuse nõuded ühtse järelevalvemehhanismi kontekstis. See sätestab järgmist:

„Järelevalvenõukogu liikmete ning järelevalveülesandeid täitvate EKP töötajate ja osalevate liikmesriikide lähetatud töötajate suhtes kohaldatakse Euroopa Keskpankade Süsteemi ja EKP põhikirja artiklis 37 ja asjakohastes liidu õigusaktides sätestatud ametisaladuse hoidmise nõudeid isegi pärast nende ametikohustuste lõppemist.”

Peale selle kohaldatakse kapitalinõuete direktiivi artiklis 53 määratletud (nagu see on rakendatud asjakohastes riigisisestes õigusaktides) ametisaladuse hoidmise kohustust kõikide isikute suhtes, kes töötavad või on töötanud pädevate asutuste heaks, ning pädevate asutuste nimel tegutsevate audiitorite ja ekspertide suhtes. Ametisaladusega kaasneb üldine kohustus mitte avalikustada ametiülesannete täitmise käigus saadud teavet, välja arvatud seaduses sätestatud juhtudel.

Välised ettevõtted on lepingu järgi kohustatud täitma EKP rangeid ametisaladuse hoidmise nõudeid. Selleks peavad nii ettevõtted kui ka nende töötajad allkirjastama eraldi konfidentsiaalsuskokkulepped. Kontrolli ajal võetakse täiendavaid meetmeid, et jagada konfidentsiaalset teavet üksnes teadmismajaduse põhimõttel ja kaitsta seda kõrgeimal konfidentsiaalsustasemel.

Ametisaladuseks loetakse fakte, toiminguid ja mitteavalikku teavet, mis saavad kontrollirühma liikmetele teatavaks kontrolli teostamise käigus. See hõlmab kontrolli käigus saadud konfidentsiaalset teavet.

Sõltumatus ja objektiivsus

EKP peab kontrollide läbiviimiseks ressursse andvate riiklike pädevate asutuste abiga tagama, et kontrollirühma liikmed väldivad mis tahes huvide konflikti.

EKP 12. märtsi 2015. aasta suunise²³ artikli 10 lõikes 3 sätestatakse kontrolli käigus järgitavad reeglid seoses eeliste saamise keeluga: *„Erandina lõikest 2 ei tehta erandeid eeliste osas, mida pakuvad EKP-le või riiklikele pädevatele asutustele krediidiasutused kohapealse kontrolli ajal või auditi läbiviimisel, v.a tähtsusetu väärtusega võõrustamine töökoosolekute ajal.”*

Uurimise kontekstis peab kontrollirühm hoiduma nõuannete andmisest ja isiklike arvamuste avaldamisest.

²³ Euroopa Keskpanga suunis (EL) 2015/856, 12. märts 2015, millega kehtestatakse ühtse järelevalvemehhanismi eetikaraamistiku põhimõtted (EKP/2015/12), ELT L 135, 2.6.2015, lk 29.

Kontrollitava juriidilise üksuse sise-eeskirjade järgimine

Kontrollirühm peab järgima kontrollitava juriidilise üksuse sise-eeskirju, mis reguleerivad andmekaitset, infosüsteeme ja juurdepääsu tööruumidele, vastavalt kontrollitava juriidilise üksuse antavale sellekohasele teabele ja kontrollivajadustele vastavas ulatuses. Kontrollirühm peab hoiduma kontrolli teostamise eesmärgil kättesaadavate seadmete või juurdepääsude volitusteta kasutamisest. Rühmal peab olema võimalus ligi pääseda asjakohastele infosüsteemidele ja andmebaasidele kirjutuskaitstud vaates, kuid tal pole õigust nõuda ega saada juurdepääsuõigusi, mis võimaldavad muudatuste tegemist dokumentidesse või siseteabesse.

3.3 Kontrollitavate juriidiliste üksuste õigused ja järelevalveametnike ootused

3.3.1 Kontrollitavate juriidiliste üksuste õigused

Õigus olla teavitatud kontrolli alustamisest

Nagu on ette nähtud ühtse järelevalvemehhanismi raammääruse artikli 145 lõikes 1, teavitab EKP kontrollitavat juriidilist üksust oma otsusest kontrolli teostada vähemalt viis tööpäeva enne kontrolli algust. Sama määruse artikli 145 lõikes 2 täpsustatakse siiski, et kui see on tingitud „*kontrollide nõuetekohase läbiviimise ja tõhususe vajadusest*“, võib EKP viia kontrolli läbi kontrollitavat juriidilist üksust eelnevalt teavitamata.

Võimalus esitada märkusi faktide ja leidude kohta

Kontrollitavale juriidilisele üksusele antakse võimalus esitada aruande kavandi sisu kohta kirjalikke märkusi kahe nädala jooksul. Märkused peaksid käsitlema eelkõige kokkuvõtet ja peamisi leide ning need tuleks esitada tagasiside vormil (kolmeveeruline tabel), mis edastatakse kontrollitavale juriidilisele üksusele koos aruande kavandiga. Tagasiside vormi esimeses veerus tsiteeritakse neid aruande kavandi osasid, mille kohta üksus soovib teha märkusi, teises veerus esitab üksus oma märkused aruande kohta ning kolmandat veergu kasutab missioonijuht saadud märkustele vastamiseks. Täidetud tagasiside vorm lisatakse lõplikule aruandele lisana. Missioonijuht võtab saadud tagasisidet arvesse aruande vormistamisel lõpetamiseelse koosoleku järel.

Õigus saada teavet kontrolli tulemuste kohta

Kontrollitava juriidilise üksuse kõrgem juhtkond võib kontrolli ajal pöörduda missioonijuhi poole sooviga korraldada üks või mitu vahekoosolekut, et käsitleda

kontrolli edenemist või kontrolliga seotud teemasid. Nendel koosolekutel saab kontrollitav juriidiline üksus vajaliku teabe esiletoomiseks esitada kontrollitoimingutega seotud tähelepanekuid. Enne koosolekut tuleb kontrollitaval juriidilisel üksusel esitada aruteluteemad ning koosoleku põhjendus ja eesmärgid.

Pärast kontrolli lõpulejõudmist koostatakse aruanne. Aruande kavand sisaldab fakte ja leide, mida missioonijuht arutab kontrollitava üksusega lõpetamiseelisel koosolekul.

Kontrolli tulemused esitatakse kontrollitavale juriidilisele üksusele lõpliku aruande vormis, millele kirjutab alla missioonijuht ja mille EKP saadab kontrollitavale juriidilisele üksusele (või tema emattevõtjale, vt alapunkt 2.2.3 „Aruandlusetapp“). Seejärel saadetakse kontrollitavale juriidilisele üksusele järeelmeetmeid käsitleva kirja kavand või otsuse eelnõu, milles esitatakse soovitusel või rakendatavad järelevalvemeetmed. Kontrollitav juriidiline üksus saab järeelmeetmeid sisaldava kirja kavandit arutada lõpetamiskoosolekul, mida juhatab järelevalverühma koordineerija ja millel osaleb missioonijuht. Kui tehakse järelevalveotsus, millega kaasneb hiljem ametlik ärakuulamisperiood, siis lõpetamiskoosolekut tavaliselt ei korraldata.

3.3.2 Järelevalvealased ootused seoses kontrollitavate juriidiliste üksustega

Professionaalsed töötingimused

Kontrollitavad juriidilised üksused peavad tegema vajalikud ettevalmistused, et kontrollirühm saaks täielikult kasutada oma uurimisvolitusi, nagu on kirjeldatud ühtse järelevalvemehhanismi määruse III peatüki 1. jaos. Eelkõige tuleb neil anda kontrollirühma liikmetele juurdepääs kõikidele kontrolli teostamiseks vajalikele dokumentidele ning kõikidele kvalifitseeritud töötajatele, kes võimaldaks juurdepääsu vajalikule teabele.

Kontrolli käigus vahetatavate dokumentide konfidentsiaalsus

Kooskõlas kohaldatava õigusega oodatakse kontrollitavatelt juriidilistelt üksustelt kontrollitoimingute ja järeelmeetmete raames EKP või riiklike pädevate asutuste esitatud dokumentide käsitlemist konfidentsiaalsena. Samuti vastutab missioonijuht kontrollitava juriidilise üksuse esitatud dokumentide konfidentsiaalsena hoidmise eest.

Suhtlemine kontrolli käigus

Kontrollitav juriidiline üksus peab teavitama missioonijuhti käesoleva juhendi nõuete täitmisel esinevatest probleemidest, eriti juhul, kui need võivad mõjutada kontrollirühma töökava või kontrolli kestust. Missioonijuht peaks andma sellistest

probleemidest ning nende võimalikust mõjust missiooni kestusele ja väljunditele aru EKP-le ja asjaomasele riiklikule pädevale asutusele.

3.3.3 Kontrollitava juriidilise üksuse esindajatelt kontrolli käigus oodatav koostöö

Kontrolli läbiviimiseks lepivad kontrollitav juriidiline üksus ja missioonijuht kontrolli alustamise ajal kokku praktilistes küsimustes, mis puudutavad näiteks juurdepääsu tööruumidele, teabenõudeid või koosolekuid.

Töötingimused

Kontrollitav juriidiline üksus peaks tagama kontrollirühmale vajalikud töötingimused sobivas lukustatavas ruumis kontrollitava piirkonna lähedal, sealhulgas (kuid mitte ainult) turvalise kontoriala, personaalsed töökohad, internetijuurdepääsu, telefoniside jne.

Kontrollirühm võib koosolekute korraldamise ja nõutavate dokumentide esitamise hõlbustamiseks nõuda ühe või mitme e-kirjakasti avamist üksuse aadressil. Kontrolli lõpetamisel võib kontrollirühm paluda kontrollitaval juriidilisel üksusel esitada koopia nende e-kirjakastide sisust.

Nõutava teabe esitamine

Kontrollirühma nõutavad dokumendid tuleb esitada elektroonilisel kujul, kuid kontrollirühma nõudmisel ka paber kandjal.

Kontrollirühmale võib kontrollitava juriidilise üksuse infosüsteemis dokumentide ülelaadimiseks luua kontrollirühma juurdepääsuõigusega ja vajalike alajaotustega kausta või teise võimalusena andmevahetuseks mõeldud turvalise jagatud ketta, kui see on vajalik.

Kontrollitava juriidilise üksuse töötajate kättesaadavus

Kontrollitava juriidilise üksuse kõrgemalt juhtkonnalt ja töötajatelt oodatakse õigeaegset ja põhjendamatute viivitusteta reageerimist kontrollirühma küsimustele ja teabenõuetele. Nad peaksid tegema koostööd heas usus ning vastama küsimustele ja teabenõuetele kiirelt ja pädevalt.

Teabenõuete vastuseid tuleb hoolikalt kaaluda ja need tuleb esitada kokkulepitud aja jooksul. Asjaomased isikud peaksid andma kontrollirühma liikmetele olulist asjakohast teavet, isegi kui seda neilt sõnaselgelt ei küsita.

Kui nõutavad dokumendid ja toimetused on kohe kättesaadavad, peaks kontrollitav juriidiline üksus esitama need esimesel võimalusel. Vastasel juhul tuleb need esitada mõistliku aja jooksul vastavalt missioonijuhi nõudmistele. Missioonijuht peaks kaaluma kontrolli tegemise ajalisi piiranguid kontrollitava juriidilise üksuse seisukohast ja teabenõuded vastavalt prioriseerima.

Koosolekute korraldamine

Kontrollitavad juriidilised üksused peaksid kaasa aitama koosolekute korraldamisele isikutega, kellega kontrollirühm soovib kohtuda. Nendeks võivad olla asutusesisesed või -välised eri taseme sidusrühmad, eelkõige konsultandid või teenuseosutajad. Kontrollitav juriidiline üksus peaks tagama, et kõik kontrollirühma nõutud küsitlused toimuksid võimalikult kiiresti.

Kontrollitava juriidilise üksuse kõrgetasemeline esindamine

Eeldatakse, et kontrollitava juriidilise üksuse strateegiat või tegevuspoliitikat käsitlevatel koosolekutel on kohal asjaomane juht (vt alapunkt 2.2.2 „Avakoosolek”) või ta on esindatud piisavalt kõrgel tasemel. Missioonijuht võib kutsuda koosolekul osalema teisi isikuid. Asjaomase juhi kohalolekut eeldatakse eriti avakoosolekul, aga ka koosolekutel, kus esitatakse kontrollirühma leiud ja järelevalverühma koordineerija soovitatud parandusmeetmed, st lõpetamiseelset ja lõpetamiskoosolekul.

Kontaktisiku määramine

Missioonijuht võib nõuda kontrollitavalt juriidiliselt üksuselt piisavalt kõrgetasemelise kontaktisiku nimetamist, kes tagaks, et kontrollirühma taotlusi käsitletakse korrektselt ja õigel ajal ning kontrollirühm saab vahetult kohtuda õigete inimestega. Kontaktisik võib soodustada teabevahetust kontrollirühma ja kontrollitava juriidilise üksuse vahel.

Sellisel juhul peaks kontrollitav juriidiline üksus määrama kontaktisikuks isiku, kes on kontrollirühmaga suhtlemiseks vajalikult kõrgel ametikohal. Isiku ametikoht peaks võimaldama tal korraldada küsitlusi ning esitada teabenõudeid ning jälgida nendele vastamist. Selleks et vältida viivitusi või takistusi kontrolli teostamisel, vastutab kontrollitav juriidiline üksus selle eest, et määratud isik või vajaduse korral tema asendaja oleks tavapärasel tööajal kättesaadav.

Samas saavad kontrollirühma liikmed kohtuda kontrollitava juriidilise üksuse töötajatega ka otse ja pidada koosolekuid ilma kontaktisiku juuresolekuta, kui missioonijuht peab seda vajalikuks.

3.4 Kontrollimisel kasutatav keel

Ühtse järelevalvemehhanismi raammääruse artikkel 24 sätestab, et järelevalve alla kuuluvad üksused ja mis tahes muud EKP järelevalvemenetluse subjektiks olevad juriidilised või füüsilised isikud võivad kokku leppida Euroopa Liidu ühe ametliku keele kasutamises kirjalikus suhtluses, sealhulgas EKP järelevalveotsuseid puudutavates küsimustes. Kui järelevalve alla kuuluv grupp otsustab, et kogu grupp suhtleb EKPga ühes ametlikus keeles, peab ta täpsustama selle keele ühise järelevalverühma koordineerijale saadetavas kirjas.

Tõhususe eesmärgil tuleb kontrolli alguses missioonijuhiga kokku leppida ühises töökeeles.

Kontrolliaruande keel

Euroopa pangandusjärelevalve töökeel on inglise keel. Seega tuleb kontrolli lõpetamisel koostatav kontrolliaruanne esitada EKP-le ja kontrollitavale juriidilisele üksusele inglise keeles. Kui kontrollitav juriidiline üksus on EKPga kokku leppinud mõne teise Euroopa Liidu ametliku keele kasutamises kooskõlas ühtse järelevalvemehhanismi raammääruse artikli 24 lõikega 2, esitab EKP aruande ka üksuse valitud keeleversioonis. Töö tõhususe nimel ja protsessi kiirendamiseks võib kontrollitav juriidiline üksus ühekordselt (ilma et see mõjutaks tulevasi menetlusi) loobuda õigusest saada aruande kavand ja lõplik aruanne tema valitud keeles.

© Euroopa Keskpang, 2018

Postiaadress 60640 Frankfurt am Main, Germany
Telefon +49 69 13440
Veebileht www.bankingsupervision.europa.eu

Kõik õigused on kaitstud. Taasesitus õppe- ja mitteäriüldistel eesmärkidel on lubatud, kui viidatakse allikale.

Terminite kohta saab täpsemat teavet ühtse järelevalvemehhanismi [seletavast sõnastikust](#).